

V l á d n í   n á v r h

ZÁKON

ze dne 2020,

o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Tento zákon upravuje některá opatření v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele v souvislosti s přijetím zákona č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

§ 2

Zvláštní opatření ve vztahu ke mzdovým nárokům dlužníkových zaměstnanců

(1) Pro účely zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele“), je zaměstnavatel v platební neschopnosti také tehdy, pokud neuspokojil splatné mzdové nároky zaměstnanců, a to dnem, kdy Úřad práce České republiky poprvé obdrží usnesení vydané podle § 13 odst. 2 zákona č. 191/2020 Sb.

(2) Pro účely stanovení rozhodného období podle § 3 písm. a) části věty za středníkem zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele se za insolvenční návrh považuje též návrh, na jehož základě se zaměstnavatel považuje za platebně neschopného podle odstavce 1.

(3) Zaměstnavatel je povinen uhradit Úřadu práce České republiky finanční prostředky vyplacené zaměstnanci podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a částky odpovídající srážkám a odvodům, které Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce České republiky odvedl podle jiných právních předpisů na základě žádosti podané v době, kdy se podle § 13 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. nepřihlíží k insolvenčnímu návrhu, a to do 15 pracovních dnů ode dne, kdy byl krajskou pobočkou Úřadu práce České republiky písemně vyzván k jejich úhradě. Ustanovení § 12 odst. 4 zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele platí obdobně.

§ 3

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Vzhledem k rozšíření onemocnění COVID-19, které je způsobeno novým koronavirem SARS-CoV-2, došlo postupně v České republice k přijetí celé řady opatření, jež dosud na našem území neměla obdoby. S ohledem na zhoršující se situaci nakonec vláda přistoupila dne 12. března 2020 k vyhlášení nouzového stavu pro území celé České republiky a přijala radikální krizová opatření obsahující omezení podle § 5 a 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V důsledku výše uvedených okolností došlo k přijetí zásadních restrikcí, které mají vliv na sociální a ekonomické poměry v České republice. Proto také došlo k přijetí zákona č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu (dále jen „lex covid justice“), který nabyl účinnost dne 24. 4. 2020. Jednou z oblastí, kterou lex covid justice reguluje, je oblast insolvenčního práva. Změny insolvenčního práva byly vyvolány potřebou reagovat na systémová simultánní selhání různých ekonomických odvětví. Proto byla také přijata legislativní úprava spočívající v opatření, že **k podanému věřitelskému insolvenčnímu návrhu, který byl podán v období od 24. 4. do 31. 8. 2020, se nepřihlíží**. To znamená jako by podán nebyl.

Přijetí uvedeného opatření, jakkoliv bylo odůvodněno ekonomickou a sociální nutností, však má zásadní dopad do oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, neboť suspenduje možnost řádného podání věřitelského insolvenčního návrhu. Postup Úřadu práce České republiky (dále jen „úřad práce“) při uspokojování dlužných mzdových nároků zaměstnanců platebně neschopného zaměstnavatele podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOchrZ“), je však úzce spojen s podáním insolvenčního návrhu na majetek zaměstnavatele. Na základě **věřitelských** insolvenčních návrhů (které tvoří podstatnou část insolvenčních návrhů, jenž iniciují možnost uspokojení příslušných mzdových nároků) **podaných od 24. 4. 2020 do 31. 8. 2020 tak nelze za stávající právní úpravy úřadem práce uspokojovat dlužné mzdové nároky dotčených zaměstnanců**, což může mít v důsledku zásadní sociální dopady.

Smyslem ZOchrZ je poskytnout dotčeným zaměstnancům právní nástroj, který by jim umožnil uspokojit alespoň částečně jejich mzdové nároky jednoduchou, rychlou a srozumitelnou formou, a to v tak obtížných situacích, jakým je současný stav způsobený epidemií koronaviru SARS CoV-2. Současně je nutné, aby Česká republika dostala svým unijním závazkům plynoucím zejména ze směrnice 2008/94/ES o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele. Proto je nutné přijmout právní úpravu, která by zajistila, aby zaměstnanci platebně neschopných zaměstnavatelů byli uspokojeni na svých dlužných mzdových nárocích za podmínek stanovených tímto opatřením a ZOchrZ.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy

Základním principem předloženého návrhu zákona je v krátkém čase reagovat na suspenzi možnosti podání věřitelského insolvenčního návrhu takovým způsobem, aby tato skutečnost neměla vliv na možnost uspokojení dlužných mzdových nároků zaměstnanců platebně neschopného zaměstnavatele.

Předloženým návrhem zákona se navrhuje toto řešení:

a) Upravit definici platební neschopnosti zaměstnavatele

Aby mohla být zachována možnost upokojení dlužných mzdových nároků podle ZOchrZ, je nutné po dobu účinnosti lex covid justice nově ukotvit definici platební neschopnosti zaměstnavatele. Navrhuje se tedy považovat zaměstnavatele pro účely ZOchrZ za platebně neschopného také tehdy, pokud neuspokojil splatné mzdové nároky zaměstnanců, a to dnem, kdy Úřad práce České republiky poprvé obdrží usnesení vydané podle § 13 odst. 2 lex covid justice.

b) Upravit tzv. rozhodné období

Navrhuje se po dobu účinnosti lex covid justice upravit rozhodné období, za které lze mzdové nároky zaměstnanců platebně neschopného zaměstnavatele uspokojit, jenž se odvíjí od okamžiku, kdy Úřad práce České republiky obdrží usnesení vydané podle § 13 odst. 2 lex covid justice.

c) Upravit postup Úřadu práce České republiky při vymáhání mzdových nároků po zaměstnavateli, které jeho zaměstnancům uspokojil

Vzhledem ke skutečnosti, že po dobu účinnosti lex covid justice nelze na základě věřitelského insolvenčního návrhu vést insolvenční řízení, navrhuje se ve vztahu k Úřadu práce České republiky upravit, aby mzdové nároky vymáhal cestou mimo insolvenční řízení.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky.

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaný zákon zejména respektuje čl. 11, čl. 26 a čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod. Lhůt stanovených v čl. 8 Listiny se navrhovaný zákon nedotýká.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon je v souladu s předpisy Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a zároveň respektuje též obecné právní zásady práva Evropské unie.

Navrhované změny v insolvenčním právu jsou plně v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/94/ES o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele, jakož i přímo aplikovatelným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona především odpovídá požadavkům stanoveným čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a dále též čl. 1 Protokolu 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Navrhovaná úprava směřuje pouze k zachování možnosti zaměstnance být uspokojen na svých dlužných mzdových nárocích, které má za platebně neschopným zaměstnavatelem. Návrh nerozšiřuje rozhodné období, nerozšiřuje počet měsíců, za které může být zaměstnanec uspokojen, ani nezvyšuje horní mez mzdových nároků, které může Úřad práce České republiky uspokojit. Z tohoto důvodu nebude mít navrhovaná úprava žádné bezprostřední finanční dopady na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon není spojen s žádnými novými korupčními riziky. Pravomoc rozhodovat o uspokojení dlužných mzdových nároků má v příslušném správním řízení Úřad práce České republiky. Odvolacím a nadřízeným orgánem v těchto případech je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaný zákon nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu ani na životní prostředí.

Zvláštní část

K § 1

Úvodní ustanovení vymezuje předmět zákona, kterým jsou opatření v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, neboť lex covid justice po přechodnou dobu suspenduje schopnost věřitele svým insolvenčním návrhem vyvolat účinky zahájení insolvenčního řízení, což má svůj dopad i na řízení dle ZOchrZ.

K § 2

Suspendace schopnosti věřitele svým insolvenčním návrhem vyvolat zahájení insolvenčního řízení vede k vyloučení účinků věřitelského insolvenčního návrhu. Vzhledem k tomu je nutné pro případy věřitelských návrhů, ke kterým se dle § 13 odst. 1 zákona č. 191/2020 Sb. nepřihlíží, zvlášť vymezit platební neschopnost zaměstnavatele, rozhodné období a rovněž stanovit zaměstnavateli povinnost uhradit částky vyplacené Úřadem práce České republiky.

K odst. 1

Zaměstnavatel je pro účely řízení dle ZOchrZ považován za platebně neschopného také dnem, kdy Úřad práce České republiky poprvé obdrží usnesení vydané dle § 13 odst. 2 lex covid justice. Vymezení okamžiku vzniku platební neschopnosti je podstatné pro určení rozhodného období.

Pro účely řízení dle ZOchrZ je nutné stanovit pouze jeden okamžik vzniku platební neschopnosti. Z tohoto důvodu je platební neschopnost zaměstnavatele navázána na okamžik, kdy Úřad práce České republiky obdrží shora uvedené usnesení poprvé, a to bez ohledu na počet věřitelských návrhů vydaných k jednomu zaměstnavateli, ke kterým se dle § 13 odst. 1 lex covid justice nepřihlíží.

K odst. 2

Obdobně jako u vymezení platební neschopnosti je nutné určit jedno rozhodné období. Za insolvenční návrh dle § 3 písm. a) části věty za středníkem ZOchrZ se považuje i návrh, o kterém bylo vydáno usnesení dle § 13 odst. 2 lex covid justice, a zároveň, na jehož základě se zaměstnavatel považuje za platebně neschopného. Takto určené rozhodné období se užije i pro účely případných dalších žádostí o uspokojení mzdových nároků podaných jinými zaměstnanci platebně neschopného zaměstnavatele.

K odst. 3

Jelikož věřitelský návrh nevyvolává po vymezenou dobu účinky zahájeného insolvenčního řízení, nelze plně aplikovat § 12 zákona ZOchrZ. Po vyplacení finančních prostředků zaměstnance Úřadem práce České republiky tak správní orgán vyzve zaměstnavatele, aby tyto uhradil spolu s částkou odpovídající srážkám a odvodům, které byly odvedeny. Zaměstnavatel je povinen tuto částku uhradit do 15 pracovních dnů ode dne písemné výzvy. Pokud tak neučiní, je v prodlení.

K § 3

S ohledem na současnou situaci, kdy Světová zdravotnická organizace (WHO) prohlásila epidemii koronaviru SARS-CoV-2 za pandemii, nelze postupovat podle § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, tj. nelze stanovit účinnost k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku. Naopak vzhledem k tomu, že tento zákon je předkládán v souvislosti s vyhlášeným nouzovým stavem, je třeba stanovit datum účinnosti co nejdříve, tj. dnem vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 4. května 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministryně práce a sociálních věcí:

Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc., v.r.